

(Hekayə)

Biz tərəflərin törəsində ta köhnə-köşkül vədələrdən bir adət var. Sözü-savı soruşulmadan, zorla arə verilən qızlar nişan üzüyünü üç gün boyunca qızıl bağa keçirərlər. Nişan üzükəlini boyunca gəzdirərlər. Bu, nişanlandırılan qızın həm atasına, həm də arə evinin qır-qızılını gətirənlərə bir ismansıdır. Yəni mənim sevdiyim var, zorla gedirəm. Üç gün ərzində sevdiyini oğlan qızı gəlib aparmasa, qız yetmiş iki saatdan sonra üzüyü boynundan çıxanb barmağına keçirər.

Qızın hünəri yetmiş iki saata kimi boy göstərər, bundan sonrası sevdiyinin biləyinə-kələyinə qalar...

...Həmin gün yuxudan oyananda danyeri yamşağını üzündən hələ tam açmamışdı. Kirayə həyətimizin üzərindəki buludlar qaldığımız evin marmırlı kirəmitləri ilə baxışır, arabir sinəsinəniyə bağçamıza ürkək öpüşlər göndərirdi. Buludların narın öpüşlərini baxçamızdakı çiçəklərin, arxaqrağı kirdələrin üzərindəki otların yanağında görünəcə mənə bir az da həyəcan bürüyürdü; On üç ildən sonra bu gün

Tural Turan

ilk dəfə ona üreyimi açacaqdım. On üç ilin dizitredən, biləkboşaldan sevgisini dörd sözlük bir cümlə ilə ifadə edəcəkdım:

-Qütb ulduzum, səni sevirem!

Yeraltı keçidin yanına çatanda ona gül alıb, metronun içərisində buketi dizüstə təqdim edəcək, metrodakıların alqış sədəları altında səni sevirem deyəcəkdım...

7 mart gülü

...Çolpanı birinci sınıfdən sevirdim. Sarı saçlarına, kişmişli gülüşlərinə, ürkək baxışlarına vurulduğum o vaxtdan on üç il keçirdi. Elə ilk gündən eyni partanı paylaşmışıq. Sonra yüksək bal toplasam da, onunla eyni universiteti, eyni fakültəni seçmişdim ki, partasını heç kimlə bölüşməsin.

Qarayallı məktəbində hamı bilirdi ki, Ulus kişinin oğlu Yamac məktəb direktorunun qızı Çolpanı sevirdi. Hətta əkə-ükə gedələr Yamacın Çolpanın qara sevdasına tutuşduğunu, dərindən yelbeyinə döndüyünü ağızdan-ağıza ötürmüşlər.

Bunu o illərdə nə mən, nə də ki, o görüb, sevginin iki gözü də əlildir axı...

Hətta bu sevginin səsi-sorağı kəndin tərəkəmə obalarına, qışlaqlara qədər gedib çıxıbmış. Sən demə, tənəffüslərdə müəllimlərimiz də bizim ürkək baxışlarımıza tamaşaya durmaq üçün aynə-qapının ağızını kəsdirəlməmiş.

Özaramızdı, ilk sevginin baxış dili çox rəngli olur. Baxışaraq sevi-

şənlerin göz-qaş dilini isə hərif tanımayanlar da anlayar.

Hətta bir dəfə sinif yoldaşım Turan qabağımı kəsdi:

- Bütün Qarayallı camaatı sizdən danışır, aylə. Yəlli Möşü adınıza hər gün bir şinqroy qoşur, bəs içini nə vaxt açacaqsan Çolpana? - demişdi.

- Utanıram, ay qa, vallah, utanıram - cavabını vermişdim.

...O göy imama and olsun, nə məktəb illərində, nə də universitet vaxtı utandığımca ona sevirem sö-

zünü dəyə bilməmişdim. Sevirem demək o yana, 8 Martda Allahın nərgizgülünü də almamışdım. Məni qınama oxucu, biz tərəflərin oğlanları utancaq, evlənen günə qədər bakır olurlar. Elə bildirdim ki, direktor Yaşarın qızına səni sevirem sözünü desəm, atam məni əvvəl gəməşov koxasının altına salıb qol-qanadımı budaqacaq, övladlıqdan çıxaracaq. Sonra anam günümü göy əskiyə büküb əmizdirliyi südü damcı-damcı bummundan gətirəcək.

...Buludların kirayə evimizin kirəmitlərinə öpüş göndərdiyi həmin cümlə günü ayın yeddəsi idi. Sabah dərs yox idi, qadınlar günü kişilər üçün də dərs olmur, amma mən həmin gün ən böyük dərsimi almışdım.

Səhər saat 07:50-də Çoloangilin kirayə qaldığı evin həyətinəki şam ağaclarının arxasında onu gözlədim. Otaq yoldaşları evdən ondan daha əvvəl çıxdılar. Hamısının üz-gözündə təbəssüm tumurcuqlamışdı. Ülkerin də, Ulduzun da addımları gülümseyirdi. On beş-iyirmi dəqiqə sonra

Çolpanın addım səslərini eşitdim. Addım səsləri çox qəzəbli tonda idi, sanki deyinə-deyinə gedirdi. Sarı saçları bu gün çox dağınıq idi, sanki heç darınamışdı. Gözlərinin sürməsi də dünənki idi, təzələnməmişdi. Bir qədər uzaqlaşandan sonra ayaqlarımın arxasında düşməyə başladım. Qütb ulduzum metronun qarşısına çatanda addımlarını saxladı, çevrilib arxaya, sağına-soluna baxdı. Sonra gülsatan gedəyə yaxınlaşdı:

- Bu, sinəsiyanmış gülü neçəyə verirsen?

Gülsatan gedə Çolpanın sözlərindən bir qədər duruxdu:

- Bacı, mını diyirsen?

- Hə, bunu, qabın küncündə boyunu bükən...

- Beşçə manata.

- Bacı, gəl daha yaxşısını verim, onun rəngi qaralib.

- Yox, elə bunu bəyəndim, eyni rəngdəyik.

Çolpan qırağı qızılı işləməli sarı çantasını eşələyib narıncı pulqabını çıxardı. Bir sarıqulaqlı beşliyi gülsatana uzadıb, "sinəsiyanmış"ın qoxusuna baxdı. Sonra burnunu büzdüdü.

Universitetin qapısına qədər gülü arabir qoxlayırdı. Sonra qızılgülün başını aşağı çevirdi. Sınıf otağına çatanda addımlarımı yeyinlətdim, otağa iki-üç saniyə fərqlə girdik.

Uşaqlar Çolpanın əlindəki qızılgülü görünəcə hoydu-hoyduya qoydu-lar:

- Aaz, kim aldı?

- Təzə xəber var?

- Sənə də gül alan tapılanmış... (Gülüş səsləri...)

Çolpan ağızını açmaq istəyirdi ki, illəndim:

- Mən...

Bir də onda ayıldım ki, hamının gözü mənə zillənib. Özümü itirdim. Hər kəs təbəssümlə baxırdı, birçə ondan başqa. Baxışları əfi ilanına dönmüşdü.

- 13 il gecikmişən...

Zəng vuruldu, bir qədər sonra ədəbiyyat müəllimimiz Sayalı xanım sinifə daxil oldu. Çolpan səssizliyi fürsət bilib əlini sinəsinə apardı. Boyun başına keçirdiyi üzüyü ovcunun içində bükürək gizlicə göstərdi:

- Dünən gecə gəlib üzüyü taxdı-lar. Şirinçayı da mən yox, qızlar hazırladı.

Bir anın içində boğazım qurudu. Udquna bilmədim. Saniyələr sonra dilimə bir sözlük güc gəldi:

- Kime?

- Çuğul Gərayın gədesinə...

- Ax... Çuğul oğlu çuğul...

Dərs boyu 13 ilin kino lenti gəlib gözələrimin önündən keçdi. Pəncərənin qara pərdələri arasından buludla baxışa-baxışa gözələrimi göz yaşlarının qucağına atdım.

Zəng vurulanda 13 ildə ilk dəfə qeyri-ixtiyar Çolpanın əlindən tutdum:

- Dərsdən çıxan kimi pal-paltannı yığ, gedirik

Çolpan əlini çəkmək istədi, göz-ləri böyümüşdü:

- Hara?

- Çuğulların olmadığı yərə! qaçıracam səni... Üzüyü də Çuğul Gərayın gədesinə özüm göndərəcəm, çaxar boynundan...

Çolpan cəmi bir neçə salisənin içərisində üzündəki təbəssümünə baxışları ilə bir ürkək baxışlı cümlə də qondurdu:

- Bayaq həyətimizdə arxamca gəldiyini gördüm. Gülsatandan gülü də elə ona görə aldım...